

Samspel i musiklivet – KMA:s yttrande

Kungl. Musikaliska Akademien får härmed avge sitt yttrande över utredningen SOU 2010:12: I samspel med musiklivet.

Akademien noterar med tillfredsställelse att utredningen genomsyras av ett konstnärligt perspektiv samt tydligt klargör sambandet med utredningen Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet. Det är också positivt att utredningen vill slå vakt om Elektroakustisk musik i Sverige (EMS) och förorda ett fortsatt ansvarstagande för Caprice Records backkatalog.

Akademien ser ett stort behov av en fristående nationell organisation för att det fria musiklivet skall kunna fungera och utvecklas.

Som vi har förstått utredningens uppdrag handlar det om att utreda konsekvenserna av avvecklingen av Rikskonserter och den framtida statliga musikpolitikens innehåll och organisation på nationell nivå mot bakgrund av förändrade förutsättningar för statens stöd till regional kulturverksamhet. Det är dock vår uppfattning att utredningen inte i tillräcklig hög grad har lyckats med det.

Utredningen kännetecknas av ett resonerande, som tyvärr inte utmynnar i konkreta förslag i fråga om organisation, modell, mål eller verksamhet. När det gäller organisationsmodell är vi införstådda med att utredningen utifrån sitt uppdrag skall komma med ett förslag till en ny myndighet, som innebär att Rikskonserters ”frigjorda” resurser integreras med Statens Musiksamlingar och bildar en ny myndighet – Statens musikverk eller alternativt Statens Musikplattform. Ett tredje förslag, en helt självständig myndighet nämns, men utreds inte alls.

Redan när modellen med integration i Statens Musiksamlingar presenterades i propositionen, uppfattade vi det som ett förslag, som mer dikterats av att ”hänga upp” det avvecklade Rikskonserters resurser på en befintlig myndighet än en omsorg om musiklivets nuvarande och framtida behov. Akademien anser att en kartläggning av detta är en absolut förutsättning för att en ny organisation ska kunna skapas. Vidare är vi övertygade om att tillgängliggörandet av det svenska muskarvet inte kan bli verklighet genom ett ”möte” mellan en musikplattform eller motsvarande och Statens musiksamlingar. I stället krävs kraftfulla åtgärder genom att dagens Statens Musiksamlingar ges direktiv (och resurser) för att få till stånd en kontinuerlig utgivning av musik på det sätt som bland annat sker i våra nordiska grannländer. Det är till och med så att muskarvets tillgängliggörande borde kräva en särskild utredning, vilket Akademien har påpekat i olika sammanhang. Akademien har därför beslutat att genomföra en utredning, som kommer att överlämnas till regeringen 2011.

Ett annat förhållande som, enligt vår uppfattning, innebär att utredningen inte kan ligga till grund för ett förslag om en permanent organisation i nuvarande skede, är att den i betänkandet ”Kulturpolitikens arkitektur” (SOU 2009:16) föreslagna analysen och översynen av kulturlivet i Stockholms län, inte har kommit till stånd. Vi menar att utan en sådan är det inte möjligt att utforma en verksamhet för den nationella musikpolitiken, eftersom en så stor och betydande del av musikens aktörer är koncentrerade till länet. En sådan analys och översyn måste ske skyndsamt. Först därefter är det möjligt att konkretisera den optimala organisationen och målinriktningen för en nationell musikorganisation.

Vårt förslag är att en **försöksverksamhet** om tre år inrättas för att under tiden få erfarenheter av konsekvenserna av Rikskonserters avveckling och den nya modellen för statligt stöd till regionerna, men också för att invänta en utredning av kulturlivet i Stockholms län samt få möjlighet att pröva modeller där det konstnärliga perspektivet genomsyrar verksamheten.

Försöksverksamheten kan ses som ett ”work in progress”, och har som huvuduppdrag att professionalisera det fria musiklivet i samspel med det övriga musiklivet i hela landet

Ledorden för en sådan treårig försöksverksamhet skall vara: *Initiera, komplettera* och *stödja*. och skall främst inriktas på de områden som har en svag position i musiklivet och på verksamheter som kan ge ringar på vattnet. Utredningen har själv pekat ut fria grupper och tonsättare, som angelägna för en nationell musikpolitik. För fria grupper handlar det om att få utveckla och pröva idéer, som sedan kan resultera i verksamheter/produktioner regionerna. Detsamma gäller tonsättarna. Musiker, tonsättare och andra konstnärliga utövare måste i samspel med arrangörer få större möjligheter att möta publiken. Försöksverksamheten måste vara öppen för nyskapande och experiment, som kan komma hela musiklivet till godo.

Ett utmärkt exempel på innebörden av de tre ledorden är EMS, en konstnärligt styrd organisation, som initierar verksamheter, som kan inspirera till liknande i andra delar av landet; som kompletterar elektroakustisk musik i Sverige genom sin bredd och höga konstnärliga profil och som på olika sätt – kurser, seminarier etc – fungerar som stöd till tonsättare, pedagoger, musiker och arrangörer.

Mot den här bakgrunden förordar vi en försöksverksamhet med färre antal fast anställda än vad utredningen föreslår, men med resurser för tillfälliga uppdrag för att kunna möta upp och bistå initiativ utifrån. Det kan till exempel gälla konsulenter, liknande de vid Svenska Filminstitutet med uppdrag att utveckla ett visst konstnärligt område eller kuratorer som tillsammans med exempelvis en fri grupp kan bidra till att en idé gestaltas och blir konkret för en produktion och så vidare.

Vår idé om en försöksverksamhet är alltså, att den är en resurs vars prioriteringar och inriktning styrs av konstnärernas initiativ med hög ställda kvalitetsambitioner för att utveckla och värna om hela musiklivets professionalisering.

Försöksverksamheten skall ledas av en chef med hög konstnärlig kompetens och stort förtroende i musiklivet. För dess konkreta utformning föreslår vi att en styrelse med bred representation för hela musiklivet, företrädesvis det icke-institutionella, snarast tillsätts. Verksamheten skall kunna ta vid när Rikskonsserter upphör vid årsskiftet 2010/2011. Verksamheten skall samverka med Kulturrådet vad gäller de regionala förhandlingarna om statens stöd till regionerna och Kulturrådets egen bidragsgivning till musiklivet.

Utredningen tar upp frågan om **Nybrokajen 11** och dess användning efter Rikskonserters avveckling. Vår uppfattning är att en utredning av musiken i Stockholms län skall peka ut en för lokaliteterna ansvarig institution, men att såväl försöksverksamheten som Kungl. Musikaliska Akademien skall ha option i form av visst antal dagar per år för salarnas utnyttjande.

För Kungl. Musikaliska Akademien är fastighetens lokaler av största betydelse. Här bedrivs en verksamhet i form av provspelningar för stipendier av en omfattning som saknar motsvarighet i vårt land, samt annan verksamhet såsom konserter, seminarier, konferenser och

sammankomster. För närvarande disponerar Akademien Stora Salen xx dagar om året utan kostnad, samt övriga lokaler efter tillgänglighet. Om den nye ägaren Statens Fastighetsverk kommer att ta ut hyra, måste Akademien kompenseras i motsvarande omfattning.

När det gäller **finansieringen** av försöksverksamheten, förutsätter vi en budget motsvarande minst den som idag gäller för Rikskonserter, varvid de fasta kostnaderna skall begränsas till det nödvändigaste. Utredningen föreslår att cirka 19 mkr av Rikskonserter medel överförs som förstärkning av Kulturrådets bidragsmedel, vilket Akademien bestämt avvisar. Tvärtom skall det under försöksperioden prövas om inte medel hos Kulturrådet, som tangerar verksamheten, bör överföras till en framtida permanent musikorganisation. Vi anser vidare att nivån på Rikskonserter medel för kompositionsbeställningar, där den låg innan stiftelsens indragningar år 20098 och 2010 måste öka med tanke på det stora antalet framstående tonsättare. I budgeten ingår som en del av försöksverksamheten EMS. När det gäller **Caprice** och dess backkatalog föreslår vi att den med tillhörande överförs till Statens Musiksamlingar, eftersom det handlar om en dokumenterande verksamhet.